

L-EWWEL SENA

IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)

IL-HIN: Saghtejn

L-Isem u l-Kunjom: _____ Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitluba.
2. Ortografija, punteggjatura, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.
3. Meta tlesti, erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirrangja xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li ħallejt barra.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

L-ISKEMA TAL-MARKI *(tikteb xejn hawn taħt)*

Mistoqsija	A	B	Ċ(i)	Ċ(ii)	D(i)	D(ii)	Smigh	Taħdit	TOTAL
Marki	13	15	12	12	8	20	10	10	100
Marki tal-istudent/a									

KUMMENTI

IS-SILTA TAL-FEHIM MILL-QARI

Aqra sewwa din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet:

David kien tifel fuq ruhu żżejjed. Ġlieda kien jikolha u mhux l-ewwel darba li dawwar argument żgħir f'daqtejn ta' ponn. "Lili hadd ma jagħmilli bżieq fuq imniehri," kien iħobb jirraguna. "Tagħtini daqqa u ntik tnejn ħalli darb'ohra taħsibha darbtejn qabel ma teħodha kontrija." (par. 1)

Għalhekk, David ma tantx kellu ħbieb. Ħafna ma kinux iridu jkellmuh. Hadd ma kien irid joqgħod miegħu. David kien sar qisu gżira, maqtuġh għalih waħdu. (par. 2)

Nicholas, min-naħa l-oħra, kien l-oppożist ta' David. Kellu qalbu tad-deheb u għalhekk kien ikun dejjem imdawwar bil-ħbieb. Kulhadd kien iħobbu. Kulhadd kien ikun irid joqgħod miegħu. Ilsienu kien ħelu daqs iz-zokkor u hadd ma seta' jgħid xejn ħazin fih, lanqas David. Hadd, ħlief Mark. (par. 3)

Xi darba Mark kien wieħed mill-ħbieb tal-qalb ta' Nicholas. Gara izda li darba waqt loġħba futbol, kif Nicholas kien se jiskorja, Mark resaq minn warajh, ġibdu mill-flokk u tajjarlu l-ballun. Nicholas tilef iċ-ċans li jiskorja f'partita li kienet importanti ħafna. Ir-referi ma ndunax bil-fawl u ħalla l-loġħob għaddej. B'hekk rebaħ it-tim ta' Mark. Nicholas tant ħadha bi kbira li qatt aktar ma ried ikellem lil Mark. (par. 4)

Meta Mark ra li kien tilef il-ħbiberija ta' Nicholas beda jgħir għalih. Beda jxewwex lil kulhadd kontra Nicholas. Gieli pprova jwaqqgħu għaċ-ċajt quddiem kulhadd. Nicholas tilef ħafna mill-ħbieb li kellu għax emmnu l-gideb ta' Mark. Sar qisu gżira hu wkoll, bħal David, imwarrab kważi minn kulhadd. (par. 5)

Nicholas ftakar f'David. It-tnejn ma tantx kienu maħbuba u t-tnejn kienu mdejquin għax tilfu l-ħbieb. Imma waqt li David kien kattiv, Nicholas kellu qalbu tajba u qatt ma għamel deni lil hadd. Ġralu dak li ġralu minħabba Mark li kien jobogħdu. Nicholas induna li bniedem wieħed jista' jagħmillek ħajtek infern. (par. 6)

Għalhekk, jekk trid tgħix kuntent, tagħmilx għedewwa. Għandna nieħdu ħsieb lil xulxin u napprezzaw lil dawk ta' madwarna għax min ikun sab ħabib, ikun sab teżor! (par. 7)

A. IL-FEHIM MILL-QARI

(13-il marka)

1. Għaliex David kien tifel fuq ruhu żżejjed?

_____ (marka)

2. X'kienet ir-raguni għala David ma tantx kellu ħbieb?

_____ (marka)

3. X'kellu speċjali Nicholas biex kulhadd kien iħobbu?

_____ (marka)

4. *Aghzel it-tajba:*

- Xi darba: i. Nicholas kien ħabib ta' Mark.
 ii. Mark kien ħabib ta' David.
 iii. David kien ħabib ta' Nicholas. (marka)

5. Xi graġu Nicholas meta Mark gibdu mill-flokk u tajjarlu l-ballun?

_____ (marka)

6. Għaliex ir-referi ħalla l-logħob għaddej?

_____ (marka)

7. X'beda jagħmel Mark meta ra li Nicholas ma riedx ikellmu iżjed?

_____ (marka)

8. Spjega *fi kliem* dawn li ġejjin:

a. Tifel fuq ruħu żżejjed (*par. 1*)

_____ (marka)

b. Lili ħadd ma jagħmilli b'żieq fuq imnieħri (*par. 1*)

_____ (marka)

ċ. Ilsienu kien ħelu daqs iz-zokkor (*par. 3*) _____
_____ (marka)

9. Għamel sewwa Mark meta beda jpattiha lil Nicholas? Għaliex?

_____ (marka)

10. X'kont tagħmel int li kieku kont minflok Nicholas u tinduna li Mark qed jaqla' xi qlajjiet kontrik?

_____ (2 marki)

Aqra dan il-paragrafu u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

Linja tal-ajru Olandiża impjegat geru li jgħib l-isem ta' Sherlock, biex jgħinha tidentifika l-passiġġieri li jkunu hallew xi oġġett warajhom fuq l-ajruplan. Sherlock, li jkun liebes uniformi blu, ixomm l-oġġetti u wara jmur ifittex lis-sidien tagħhom fl-ajruport. Il-kelb jidher jigrigi fl-ajruport b'mowbajls, b'pupi u anke bi ċwieviet. Sherlock ingħata t-taħriġ meħtieġ u issa tista' tgħid li sar l-istilla tal-ajruport, bi kliġenti jieħdu stessi miegħu kull hin u kull mument.

(Silta adattata mis-sit newsbook.com.mt)

1. Ikteb il-kliem b'linja taħtu wara xulxin skont l-ordni alfabetika.

_____ (2 marki)

2. Mill-paragrafu sib kelma li **tibda**

- i. b'konsonanta ratba: _____ (marka)
- ii. b'konsonanta qawwija: _____ (marka)
- iii. b'konsonanta qamrija: _____ (marka)
- iv. b'konsonanta xemxija: _____ (marka)
- v. b'konsonanta likwida: _____ (marka)

3. Hdejn kull kelma hawn taħt, ikteb jekk il-vokali **i hijiex **tal-lehen** jew **tal-kelma**.**

- i. l-istilla: _____ (marka)
- ii. impjegat: _____ (marka)
- iii. il-kelb: _____ (marka)

4. Daħhal **l-artiklu f'dawn is-sentenzi.**

Sherlock huwa _____ kelb li jaħdem fuq il-linja tal-ajru Olandiża. Dan dejjem jara li jfittex _____ sigurtà tal-passiġġieri.

(marka)

5. Agħti l-Mamma** u l-**Gherq** ta' dawn il-verbi.**

	IL-VERB	IL-MAMMA	L-GHERQ
i.	ixomm		
ii.	jgħinha		

(4 marki)

1. Din hija silta mill-poeżija **San Frangisk u l-Gamie** ta' Ġuzè Delia.

Baqa' jhares it-tfajjel – bhal wiehed
Quddiem Anġlu tas-sema, mibluġh
Dak il-kliem daħal, niżel ġo qalbu
Hekk bil-qawwa li baqa' mirbuh.

a. Kemm-il sillaba fihom il-versi ta' din l-istrofa u x'jissegħu?

_____ (marka)

b. Xi nsejħulha r-rima li qed iħaddem il-poeta f'din l-istrofa? _____ (marka)

ċ. Għal min qed jirreferi l-poeta meta jikteb '*Anġlu tas-sema*'? _____ (marka)

d. X'talab dan mit-tfajjel? _____ (marka)

e. X'ried ifisser il-poeta bil-kliem tat-**tielet vers**? _____ (marka)

2. Fil-poeżija **Il-Bikja tal-Buskett** ta' Oliver Friggieri, il-poeta qed jimmaġina li kellmitu

_____.

3. **Tifhira lil Malta** ta' Ġan Anton Vassallo hija poeżija _____ peress li l-poeta qed ifahħar lil Malta. Hu jikteb li f'Malta nsibu l-itjeb frott bħal- _____ u l- _____ kif ukoll l-oħla _____ li ma ssibx aqwa minnu jekk iddur id-dinja kollha.

4. Fil-poeżija **Il-Ħolma t'Alla** ta' Anton Buttigieg, il-poeta jqabbel lil Alla l-Ħallieq ma' _____ . Għalhekk iħegħgħna biex meta mmorru fil- _____ nimxu bis-skiet u l-qima.

(marka l-waħda = 7 marki)

Aqta' linja taht **wiehed** mit-titli li jolqtok u ikteb komponiment ta' madwar **200** kelma fuq karta separata.

1. Kien is-Sibt filghaxija meta sibt ruhi wahdi d-dar u f'daqqa wahda nqata' d-dawl!
Kompli din l-istorja...
2. Ilbieraħ rajt film li tassew għogobni u ser nissuggerih lil sħabi kollha tal-klassi!
3. Immagina li ġejt mistieden/mistiedna biex tipprezenta serata finali tal-kant fejn kien hemm mistednin nies distinti. Kif hassejtek dakinhar? Min kien prezenti? Fl-aħħar tawk xi rigal?

PJAN TAL-KOMPONIMENT: Spazju biex taghmel il-pjan tal-kitba tieghek.

